

И за какво ни е Съборът в Копривщица?

Любен Ботушаров

(Резюме)

Отговор на поставения напоследък от фолклористи въпрос се търси във възникването на съборите за народно творчество. Въз основа на теорията на празника и анализ на състоянието на традиционната култура в българското село през 50-те години на XX в. се стига до извода, че съборите-надпявания се появяват като компенсация на изчезващите под ударите на атеизма селски сборове, организирани чрез християнството. На мястото на трансцендентното вместо свещеното се появява като осветената свръхценност самото народно творчество, което в традиционната култура е част от обряда. То се експонира в рамките на празника или като *разиграване на живот* – от участниците, които са заварили старата традиция да функционира, или като *художествено наследство* – от поколението, което по-късно я е усвоило, или като *маркиране на действия-понятия* – идеографически тип представяне, което следва структурата на етнографското описание и е най-близо до идеята за музей на живо. Стремешът е да бъдат представени колкото се може по-ранни слоеве от традиционното наследство, които – както при празника – са най-близо до първотворението. На събора са различни двете структури на празника – същностнообразуващата на сцената, която съставя каноничността на празника, и на веселието, която принадлежи на празника като ексцес. С естественото оредяване на носителите на фолклора и драстичното намаляване на селското население се появява необходимостта от реставриране. При съвременните условия на индивидуализация, детрадиционализация и пазар на преживяванията въпросът е дали традиционното наследство, за което е създаден съборът, трябва да се помни и освети такова, каквото е било, или да се остави съборът да се превърне в event като постмодерна форма на празнично преживяване.

Ключови думи: събор, празник, ценност, традиционна култура, експониране

Любен Ботушаров

bub@tbc.bg